

Privredni razvoj – III dio:

NOVO EKONOMSKO UPRAVLJANJE U EU

Prof. dr Gordana Đurović

Novo ekonomsko upravljanje u uslovima krize

- U cilju ostvarivanja osnovnih ciljeva Unije (mir, demokratske vrijednosti, ekonomsko blagostanje) „aktivnosti država članica i Unije podrazumijevaju, u skladu sa osn.ugovorima, **utvrđivanje EP zasnovane na tijesnom usklađivanju ekonomskih politika država članica**, na unutrašnjem tržištu i na utvrđivanju zajedničkih ciljeva“.
- Države članice smatraju svoje ekonomske politike pitanjem od **ZAJEDNIČKOG interesa i koordiniraju ih u okviru Savjeta**
- **Koordinacija ekonomske politike** odvija se na **dva stuba: nad-nacionalnom i nacionalnom.**
- **EU institucije i koordinacije ekonomskih politika:**
 - **EVROPSKI SAVJET** ima puno vlasništvo nad Strategijom Evropa 2020 i predstavlja centralno tijelo za pitanja koja se tiču njenog uspješnog sprovođenja
 - **KOMISIJA** prati napredak na putu postizanja ciljeva, koordinira aktivnosti sa svakom državom članicom pojedinačno, omogućava razmjenu iskustava u sprovođenju politika i priprema neophodne prijedloge za usmjeravanje aktivnosti i napredak u ostvarivanju EU inicijativa.
 - **EVROPSKI PARLAMENT** je pokretačka snaga za mobilizaciju građana i ima ulogu suzakonodavca u ključnim inicijativama.
 - **OSTALI** - ovaj partnerski pristup proširuje se i na EU komitete, nacionalne parlamente, lokalne i regionalne organe vlasti, socijalne partnere, civilno društvo, kako bi svi bili uključeni u proces ostvarivanja vizije.

Osnaženo **ekonomsko upravljanje** (*Economic governance*) podrazumijeva **jačanje postojećih pravila** u pogledu budžetske discipline, usklađivanje s pravilima Pakta za stabilnost i rast, dublju koordinaciju u oblasti fiskalne politike, nadziranje makroekonomskih disbalansa i kretanje konkurentnosti, kao i procedure za krizno upravljanje Eurozonom.

2. Osnivanje **PRIVREMENIH** instrumenata za obezbjeđenje urgentne finansijske stabilnosti

- **2. 1. Instrument za evropsku finansijsku stabilnost**
(The European Financial Stability Facility, EFSF) za države članica Eurozone (Odluka Eco-Fin savjeta od 9. maja 2010) sa ciljem da obezbijedi finansijsku stabilnost u Evropi kroz finansijsku pomoć državama Eurozone.
- **Funkcije:**
 1. obezbjeđuje **kredite** za zemlje u finansijskim teškoćama;
 2. **interveniše na primarnom tržištu dugova i sekundarnom tržištu obveznica** (intervencija na sekundarnom tržištu je samo na bazi detaljne analize ECB koja bi zaključila da se radi o izuzetnim okolnostima na finansijskom tržištu i riziku po finansijsku stabilnost);
 3. **interveniše na bazi programa predostrožnosti**; i
 4. **finansira rekapitalizaciju finansijskih institucija** kroz kreditiranje vlada MS.
- Da bi ostvario svoju misiju, EFSF je emitovao obveznice na tržištu kapitala, vrijednosti do **440 mlrd. €**, za koje garantuju zemlje članice Eurozone (*lending capacity*). EFSF je registrovan kao **KOMPANIJA** sa sjedištem u Luksemburgu, **u vlasništvu država članica Eurozone**.
- Iako više ne obezbjeđuje finansijsku pomoc (koju je dao **Grčkoj, Irskoj i Portugalu**), EFSF i dalje postoji, dok se ne zatvore svi programi

• 2.2. MEHANIZAM ZA EVROPSKU FINANSIJSKU

STABILNOST (*European Financial Stability Mechanism, EFSM*)

- osnovan **Odlukom Savjeta** od 11. maja 2010. godine da bi obezbijedio finansijsku podršku **za države članice EU** koje su u finansijskim problemima, uključujući i finansijske turbulencije izazvane događajima koji su van kontrole države članice o kojoj je riječ
- U okviru EFSM mehanizma, **Komisija** je bila ovlašćena da pozajmljuje ukupno **do 60 mlrd. €** na finansijskom tržištu (ili od međunarodnih finansijskih institucija) u ime Unije pod implicitnim garancijama EU budžeta (EU se pojavljuje kao **zajmoprimac**).
- Komisija dalje pozajmljuje sredstva DČ, koja vraća glavnici i kamatu preko Komisije.
- Do septembra 2012., EFSM je aktiviran za **Irsku i Portugal** (48 mlrd. €) u projektovanim tranšama za naredni trogodišnji period (za ove zemlje aktiviran je i EFSF, kao i IMF, nezavisno jedni od drugih, ali u koordinisanoj formi).
- EFSM je dio šire mreže, koja uključuje EFSF i aranžmane država članica Eurozone sa IMF-om.

3. ESM, trajni finansijski instrument, koji zamjenjuje EFSF i EFSM

- **Evropski mehanizam za stabilnost (ESM, *European Stability Mechaism*)**. Dogovoren je 25. marta. 2011, potpisan jula 2011, Odluka Evropskog savjeta koja mijenja UFEU 136 , **inaugurisan 8. oktobra 2012** . Zamjenio privremene mehanizme.
- UFEU (amandman na čl. 136) - **Države članice čija valuta je euro** mogu osnovati stabilizacioni mehanizam koji bi se aktivirao ukoliko je neophodno da se zaštiti stabilnost Eurozone u cjelini. Odobravanje bilo koje zatražene finansijske pomoći pod takvim mehanizmom biće predmet **striktne uslovljenosti**
- DE ima najveće učešće od 27,1% u ukupnom kapitalu, a sa FR čini gotovo polovinu kapitala ESM. Prvih 10 država daje 96, 4% u ESM, a preostalih 7 treba da doprinese sa svega 3,6%, tj. 24,9 mlrd. €.
- **Ukupni kapital ESM** treba da bude 700 mlrd. € (**80 mlrd u novcu**, a 620 mlrd po pozivu, tj. de facto državne garancije). Inicijalni maksimalni obim kreditiranja kroz ESM pozicionira se na **500 mlrd. €** (efektivni kapacitet kreditiranja), uključujući i preostalu EFSF podršku.
- **PRVI KORISNICI – ES** (39,5 mlrd EUR u drž.fond za rekapitalizaciju bankarskog sektora, uz program restrukturiranja 4 najveće banke – max pomoć do 100 mlrd EUR u tranšama, povrat 22 godine), **CY** (stabilizacija fin.sektora, 9 mlrd € ESM, 1 mlrd EUR IMF)., **PT, EL** (ukupno 331 mlrd € do novembra 2016.g.), **IE, Romania** (30 mlrd)...

Ukupni kapital ESM pri osnivanju 2012.

	Zemlja		mlrd €	%
1	Njemačka	DE	190	27,1
2	Francuska	FR	142,7	20,4
3	Italija	IT	125,4	17,9
4	Španija	ES	83,3	11,9
5	Holandija	NL	40	5,7
6	Belgija	BE	24,3	3,5
7	Grčka	EL	19,7	2,8
8	Austrija	AT	19,5	2,8
9	Portugal	PT	17,6	2,5
10	Finska	FI	12,6	1,8
11	Irska	IR	11,1	1,6
12	Slovačka	SL	5,8	0,8
13	Slovenija	SI	3	0,4
14	Luksemburg	LU	1,8	0,3
15	Kipar	CY	1,4	0,2
16	Estonija	EE	1,3	0,2
17	Malta	MT	0,5	0,1
	Ukupno	zona	700	100

Izvor: EFSF, 2012.

KASNIJE ulaze i LV i LT

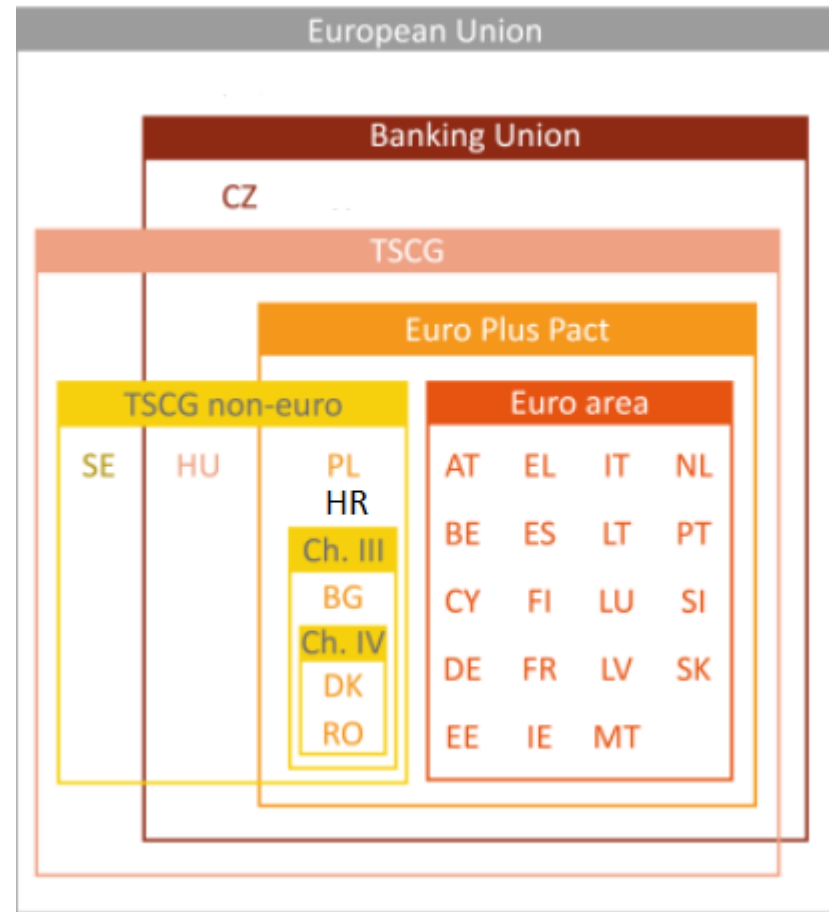
- ESM je osnovan kao **među-vladina organizacija**, osnovana prema međunarodnom pravu, sa sjedištem u Luksemburgu, koju su osnovale države članice Eurozone tako što su ratifikovala **Ugovor o osnivanju ESM**
- ESM je međudržavno tijelo kojim upravlja Odbor guvernera (ministri finansija zemalja članica), Upravni odbor i izvršni direktor.
- **FINANSIJSKI INSTRUMENTI ESM (evropskog IMF-a):**
 1. krediti državama članicama Eurozone koje se nalaze u finansijskim poteškoćama
 2. finansijska pomoć radi predostrožnosti (kreditna linija)
 3. Kupovine državnih obveznica na primarnom i sekundarnom tržištu
 4. Krediti državama u svrhu dokapitalizacije banaka
 5. Direktne intervencije u bankama (dokapitalizacija)

4. Programi finansijske podrške

- **GRČKA**, **maja 2010.**, **110 mlrd. €**, kada je grčka vlada usvojila nepopularan „Reformski paket štednje” , zatim **jula 2011.** drugi paket mjera za sprečavanje bankrotstva i stabilizaciju Grčke od **109 mlrd. €**, uz plan da privatni sektor obezbijedi dodatnih **49 mlrd. €**, kroz otpis. (**ukupno 331 mlrd € do novembra 2016.g.!**)
- prezadužene EMU periferne zemlje „zarazile“ su i EMU centar, jer EL najviše duguje **GB, DE, NL i FR bankama**
- Nakon prvog paketa za Grčku, uslijedila je finansijska podrška za **IRSKU** (novembra 2010. godine 85 mlrd. €), a zatim za **PORTUGAL** (marta 2011. godine 78 mlrd. €, EFSF).
- Za **ŠPANIJU** projektovano je do 100 mlrd € za rekapitalizaciju bankarskog sektora. Pomoć je zatražio i **Kipar**, a najavila **Slovenija**.
- **Za MS van EA – programi podrške za platnobilansne teškoće - HU, RO, LV-Latvia,**
- **Macro-Financial Assistance (MFA):** financial aid programme to assist non-Member States

Euro plus pakt (Euro+ Pact)

- **Marta 2011.** usvaja se i dokument **EURO PLUS PACT** od strane članica **Eurozone** i država članica EU (**DK, PL, BG i RO**) – kojim su se ove zemlje dodatno (**dobrovoljno**) obavezale da prate i usklađuju indikatore u oblasti
 1. konkuretnosti,
 2. politike zapošljavanja,
 3. održivih javnih finansija i
 4. finansijske stabilnosti,značajno prelazeći **nivo koordinacije** ekonomskih politika koji je dogovoren na nivou EU
- To je međuvladin sporazum između jednog broja članica EU usaglašen kroz tzv. **Otvoreni metod koordinacije**
- (mehanizam koji se bazira na tzv. mekom pravu kao što su smjernice i indikatori, razmjena dobre prakse. Nema zvaničnih sankcija, to je metod pritiska uključujući tzv. imenovanje i prozivanje /naming and shaming/...

Ovom paktu do danas nisu pristupile **SE, CZ i HU.**

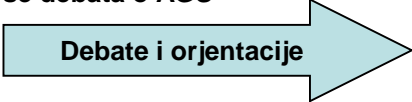
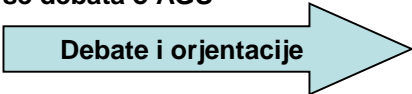
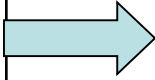
Primjer: Pregled specifičnih preporuka po zemljama 2012-2013

	Javne finansije				Finansijski sektor			Rast koji podstiče strukturne reforme					Tržište rada				
	Dobre javne finansije	Penzioni i zdravstveni sistem	Fiskalni okvir	Porezi	Bankarski sektor	Tržište stanova	Pristup finansijama	Mrežne industrije	Konkurentnost u sektoru usluga	Javni sektor i regulatori	R&D i inovacije	Efikasnost resursa	Paricipacija na tržištu rada	Aktivne mjere politike zapošljavanja	Wage-setting mehanizam	Fleksibilnost	Edukacija
AT	X	X	X	X	X			X	X	X			X				X
BE	X	X	X	X	X		X	X	X	X		X	X	X	X		X
BG	X	X	X	X			X	X		X		X	X	X			X
CY	X	X	X	X	X				X		X		X	X	X		
CZ	X	X		X						X			X	X			X
DE	X	X	X	X	X			X	X				X	X			X
DK	X	X		X		X			X	X			X				X
EE	X		X	X				X		X	X	X	X	X		X	X
ES	X	X	X	X	X		X	X	X	X	X		X	X			X
FI	X	X	X						X	X	X		X	X	X		X
FR	X	X		X				X	X				X	X	X	X	
HU	X		X	X				X	X	X	X		X	X			X
IT	X		X	X			X	X	X	X	X		X	X	X	X	X
LT	X	X	X	X				X		X		X	X	X		X	
LU	X	X		X								X	X	X	X		X
LV	X	X	X	X				X		X	X	X	X	X			X
MT	X	X	X	X	X			X				X	X	X	X		X
NL	X	X		X		X					X		X			X	
PL	X	X	X	X			X	X	X	X	X	X	X	X			X
SE	X			X		X					X		X	X		X	
SI	X	X	X		X		X		X	X			X	X	X	X	X
SK	X		X	X						X			X	X			X
UK	X			X	X	X	X	X		X			X	X			X

SPECIFIČNE PREPORUKE za države članice pojedinačno odnose se na **4 oblasti**, koje imaju više konkretnih preporuka:

- 1. JAVNE FINANSIJE:** dobre („zdrave“) javne finansije; definisanje preporuka za reforme u oblasti penzionog i zdravstvenog sistema, fiskalni okvir i porezi.
- 2. FINANSIJSKI SEKTOR:** definišu se smjernice i preporuke za pojedinačne države članice u sljedećim oblastima: preporuke za bankarski sektor, tržište stanova i pristup finansijama.
- 3. RAST KOJI PODSTIČE STRUKTURNE REFORME:** preporuke za mrežne industrije, konkurentnost u sektoru usluga, javni sektor i regulatori, R&D i inovacije, kao i efikasnost upotrebe resursa.
- 4. TRŽIŠTE RADA:** preporuke za participaciju na tržištu rada, mjera aktivne politike zapošljavanja, mehanizam „podešavanja“ plata u odnosu na inflaciju, fleksigurnost na tržištu rada i obrazovanje.

EVROPSKI SEMESTAR – novi sistem koordinacije MEP sa akcentom na fiskalnu politiku

Od 12.1.2011.	Političke smjernice za EU i eurozonu			Specifične prepruke za države članice				Kontrola EK, odlučivanje
	Januar	Februar	Mart	April	Maj	Jun	Jul	
Evropska komisija	EK prezentira godišnji pregled rasta (AGS) 				Ocjena svih NRPs i CSPs	Smjernice politike uključujući preporuke državama članicama na bazi ocjene 		Tokom cijele godine: Peer review država članica (ocjena usklađenosti sa preporukama uključujući razmatranje mogućih daljih mjera za bolje sprovođenje preporuka, kao što su mjere u vezi sa PROCEDUROM prekomjernog deficita i budžetskog disbalansa)
Savjet		Vodi se debata o AGS 					Finalizacija i formalno <u>usvajanje preporuka za MS</u>	
EP		Vodi se debata o AGS 						
Evropski savjet			Mart: Godišnji, prolječni, ekonomski i socijalni samit (usvajanje reformskih prioriteta za EU i članice)			Debata i odobrenje preporuka državama članicama		
Države članice			April: Usvajanje Nacionalnih reformskih programa (NRPs) i Programa stabilnosti i konvergencije (SCPs), koji se šalju EK 					
								Jesen: - Vlade država članica prezentiraju nacrt budžeta nacionalnim parlamentima - Praćenje realizacije preporuka na 11 nacionalnom nivou, - Donošenje odluka

Fiskalni nadzor i nadzor MEP i strukturnih reformi

- Usvajanje seta propisa o jačem ekonomskom upravljanju, na snazi od januara 2012 (*The 6-pack: Tools for a stronger Economic Governance*), kompleksni mehanizam koji obuhvata:
 1. nadozor fiskalnih politika, ali i
 2. nadzor makroekonomskih politika u cjelini, kao i dinamiku strukturnih reformi
- Paket od 6 propisa afirmiše **preventivnu i korektivnu “ruku” Evropske komisije**, koja dobija mehanizam pokretanja automatskih sankcija u slučaju prekoračenja fiskalnih indikatora i indikatora makroekonomskih disbalansa

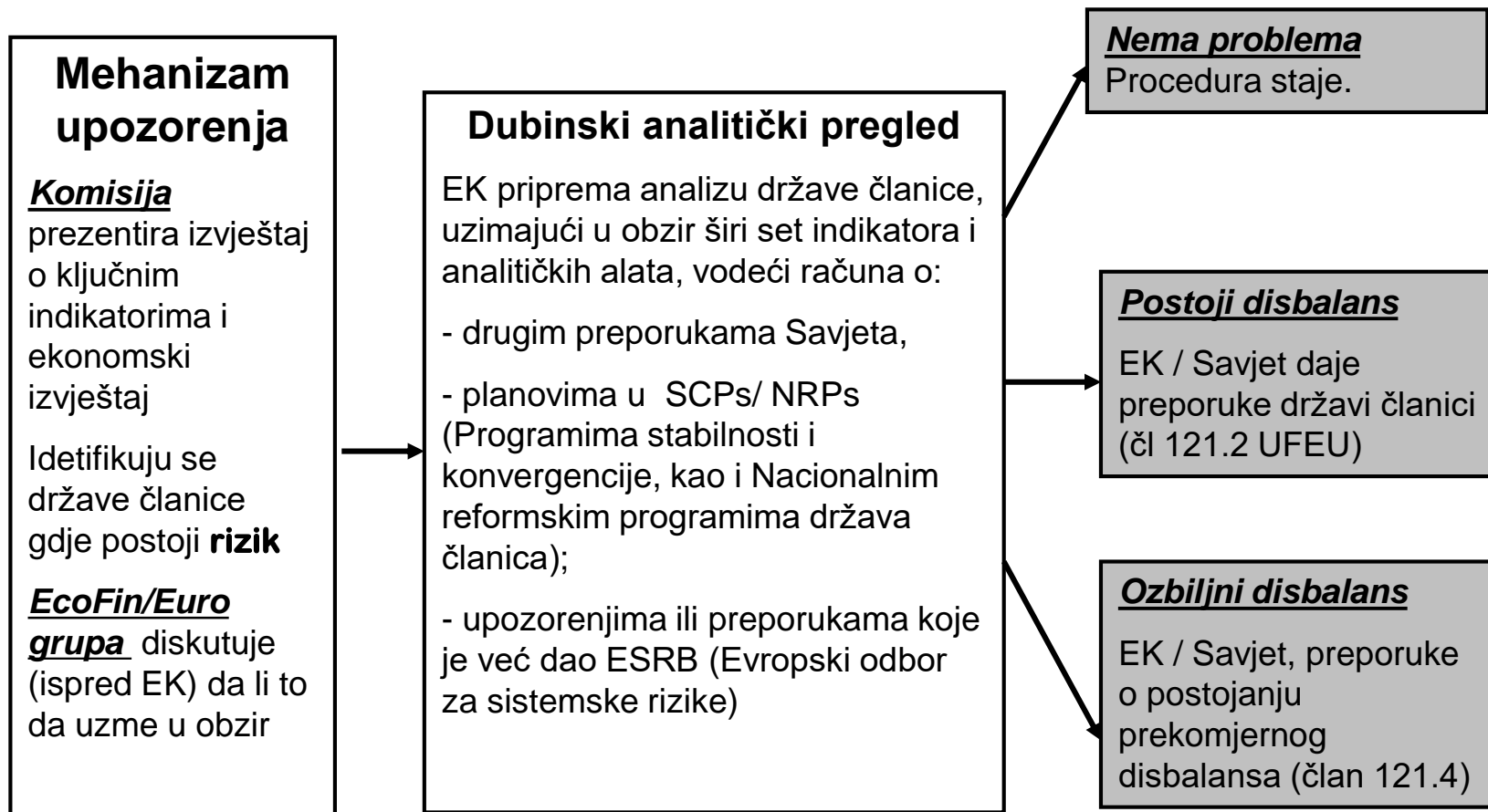
Nadzor fiskalnih politika

- Bilo je neophodno dalje razviti **preventivne i korektivne akcije u Paktu stabilnosti i rasta**, odnosno donijeti novu direktivu o nacionalnim fiskalnim okvirima, kao i direktivu o efektivnom sprovođenju budžetskog nadzora, tako da će se cijeli mehanizam moći primijeniti **od 2013. (two pack)**
- **Novine:**
 1. Uvodi se novo pravilo za rast troškova koji se moraju uklapati u **SREDNJOROČNE BUDŽETSKE PROJEKCIJE I CILJEVE** koji se uspostavljaju za svaku zemlju pojedinačno. Drugim riječima, **rast troškova ne smije prelaziti REFERENTNI NIVO u odnosu na potencijalni rast BDP-a** (može se odstupiti, ako su ozbiljna ekonomska posrnuća zemlje)
 2. U dosadašnjim pravilima procedurom u slučaju **prekomjernog deficita** (EDP – **Excessive deficit procedure**), kada se govori o smanjenju nivoa zaduženosti, nije precizirano koliki je to **postotak smanjenja javnog duga** koji predstavlja **dovoljno „umanjen dug“**. Stoga se predloženim novinama želi više pratiti ovaj pokazatelj i uvesti **numerički benchmarking** za ocjenu ostvarenog postepenog smanjenja javnog duga. Tranzicioni period za korektivnu akciju po pitanju javnog duga - tri godine.
 3. Kod preventivnih akcija nema sankcija. **SANKCIJE kod korektivnih akcija** kod fiskalnog nadzora pokreću se postepeno i relativno kasno, u skladu sa čl. 126(11) UFEU. Sredstva iz Kohezionog fonda vezuju se za ispunjavanje obaveza zemlje u proceduri fiskalnog nadzora, ali ne direktno.
 4. **Finansijske sankcije** za države članice Eurozone uvodiće se postepenim pristupom, od preventivnih akcija do posljednje faze procedure prekomjernog deficita i na kraju **maksimum kazni može biti i do 0,5% BDP-a**.
 5. Ovaj set propisa uvodi inoviranu proceduru glasanja o kaznama, tzv. **obrnuto većinsko kvalifikovano glasanje**, za većinu sankcija, u smislu da se preporuke ili prijedlozi Komisije tretiraju kao da su usvojene na Savjetu, osim ako kvalifikovana većina država članica glasa protiv njih.

Nadzor makroekonomskih politika i strukturnih reformi

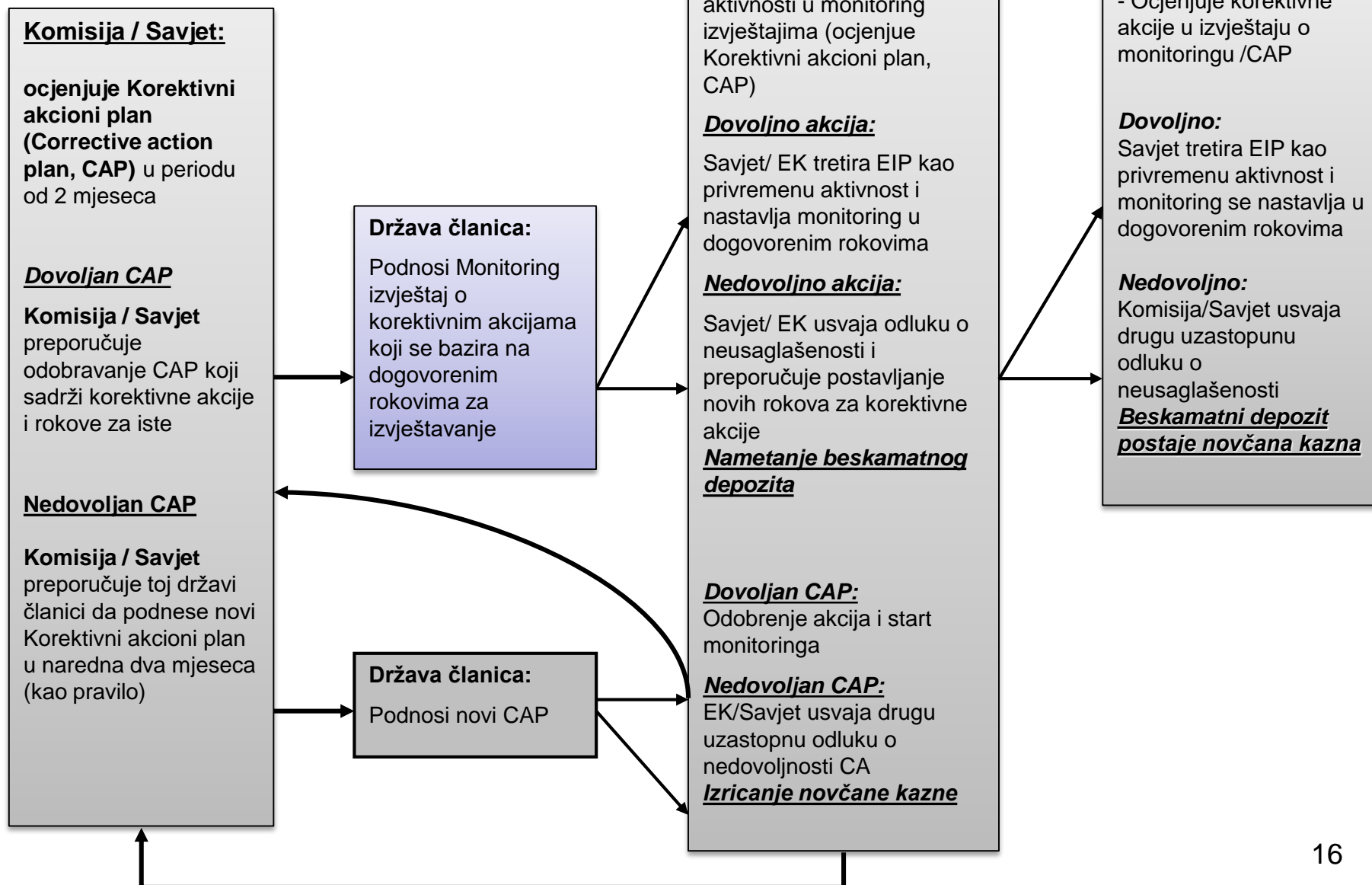
1. Procedure u slučaju prekomjernog makroekonomskog disbalansa (EIP): Preventivna akcija
2. Procedure u slučaju prekomjernog makroekonomskog disbalansa (Excessive Imbalance Procedure, EIP): Korektivna akcija

Procedure u slučaju prekomjernog makroekonomskog disbalansa (EIP): preventivna akcija

EIP – Excessive Imbalance Procedure,
prekomjerni makroekonomski disbalans /deficit/

Procedure u slučaju prekomjernog markoekonomskog disbalansa (Excessive Imbalance Procedure, EIP): KOREKTIVNA AKCIJA

Evropski fiskalni ugovor

- Ugovor o stabilnosti, koordinaciji i upravljanju u EMU, potisan 2.3.2012. između 25 zemalja EU (*Treaty on stability, coordination and governance in the EMU, TSCG*) – nisu potpisale samo **CZ & UK**, na snazi od 1.1.2013. Ratifikovan od strane 27 država članica do 2019.g.
- Osnovni cilj je budžetska disciplina i zaustavljanje rasta novih zaduženja, odnosno poštovanje tzv. **zlatnog budžetskog pravila** : tokom određenog poslovnog ciklusa vlada može pozajmljivati novac samo radi investiranja, dok će se tekuća potrošnja namirivati od poreza (budžetskih prihoda).
- **Kao izuzetak** od ovog zlatnog pravila u EU predviđena je situacija u kojoj vlade mogu zanemariti budžetski deficit u slučaju „**izvanrednih okolnosti**“, koje su definisane kao „neobičajan događaj koji je izvan kontrole države u pitanju“ ili „teška ekonomska kriza koja je definisana u revidiranom Paktu stabilnosti i rasta“. Tako, sa ovom modifikacijom, zlatno budžetsko pravilo se transformiše u „**zlatnu ekonomsku vladu**“ **Unije**
- Cilj ugovora je izbjegavanje daljeg prekomjernog kumuliranja dugova i uvođenje međunarodnopravne odgovornosti za narušavanje tog cilja u srednjoročnoj perspektivi

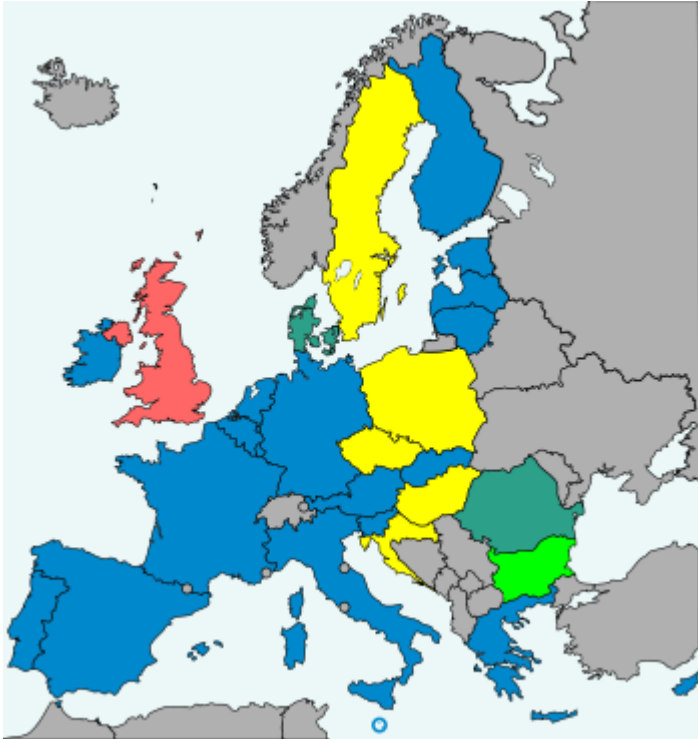
Osnovne karakteristike Ugovora o stabilnosti, koordinaciji i upravljanju (TSCG)

- To je **međuvladin sporazum** (ne EU propis); pripada kategoriji međunarodnih ugovora koje su države članice zaključile između sebe (**intencija je da se u narednih 5 godina ugradi u pravni okvir EU**)
- **Potpisan je od strane 25 država članica (bez UK i Češke)**, tako da će biti obavezujući za države Eurozone, dok će za ostale ugovorne strane biti obavezujući kada usvoje euro ili ranije ako to one žele (države su pozvane da izaberu odredbe ugovora sa kojima žele da se usaglase).
- Fiskalni dio TSCG često se naziva i **FISKALNI UGOVOR** (Fiskalni pakt ili *Fiscal compact*).

- Zahtijeva od ugovornih strana da poštuju/obezbijede **konvergenciju sa postavljenim srednjoročnim ciljevima specifičnim za svaku zemlju**, kao što je definisano u **PAKTU STABILNOSTI I RASTA**, sa nižim nivoom, tj. ograničenjem za **strukturni deficit** (ciklični efekti i jednokratne mjere se ne uzimaju u obzir kod kalkulacije budžetskog deficita^[1]) na nivou od **0,5% BDP-a** (1% BDP-a za države članice sa nivoom javnog duga značajno ispod **60%**).
 - **Korektivni mehanizam** treba da obezbijedi **automatsku** akciju koja bi se preduzimala u slučaju odstupanja od srednjoročnih ciljeva ili puta prilagođavanja prema tim ciljevima. Naravno, opet ostaje i **klauzula izuzeća** (slučaj izuzetnih okolnosti). Usaglašenost sa pravilima biće praćena od strane nezavisnih tijela.
 - **Ova BUDŽETSKA PRAVILA ugradiće se u nacionalne propise** kroz odredbe obavezujuće snage i trajnog karaktera, po preporuci na nivou najvišeg pravnog akta (ustav), tzv. *debt-brake*, nacionalna kočnica za prekomjerno zaduživanje)
-
- ^[1] **Strukturni deficit državnog budžeta**, prilagođen za promjene u poslovnom ciklusu. Kad je ekonomija slaba, u kriznim uslovima, strukturni deficit će biti manji od stvarnog deficita i obratno, u prosperitetnim godinama.

- **SUD PRAVDE EU može propisati finansijske sankcije (0,1% BDP-a)** ako zemlja pravilno ne sprovodi nova budžetska pravila u nacionalnom zakonodavstvu i ne uskladi se sa odlukom Suda koji je zemlji naložio da po tim pravilima postupi. U slučaju sankcija prema nekoj državi članici Eurozone, kazne će biti kanalisane u ESM, a u slučaju država van Eurozone, novac će ići u EU budžet.
- **Usaglašenost sa pravilima** koja treba da obezbijede postizanje srednjoročnih makroekonomskih smjernica i ciljeva biće takođe praćena od strane nezavisnih tijela na nacionalnom nivou.
- TSCG je postavio temelj za redefinisane **sistema nadzora i koordinacije ekonomskih politika**, sa *ex ante* koordinacijom po pitanju upravljanja **javnim dugom** između ugovornih strana i ekonomskim partnerskim programima za države članice u proceduri **prekomjernog deficita**.
- TSCG takođe uvodi dio **ekonomskog upravljanja u Eurozonu**, tzv. **Euro samiti** će se održavati najmanje dva puta godišnje, snažeći ekonomsku saradnju država članica zone (sastanci šefova država ili vlada država članica ugovornih strana čija je valuta euro, popularno „**Ekonomska vlada zone**“)

Primjena odredbi Fiskalnog ugovora (EU27, 2019)

- Eurozona (19) – AT, BE, CY, EE; ES; EL, IE, FI, FR; IT, LT, LU, LV; MT; NL, PT; SI, SK – sve odredbe
- DK, RO (2)– van Eurozone, primjenjuju i fiskalne i odredbe ekon. koordinacije
- BG (1) – samo fiskalne odredbe
- SE, PL, CZ, HU, HR (5) – samo ratifikacija

4. Prioriteti za rast i zaposlenost

- 1. SPROVOĐENJE RAZLIČITIH OBLIKA FISKALNE KONSOLIDACIJE KOJI PODSTIČU RAST**
- 2. OBNAVLJANJE I UNAPREĐENJE NORMALNE KREDITNE AKTIVNOSTI BANAKA PREMA REALNOM SEKTORU**
- 3. PROMOVISANJE RASTA I KONKURENTNOSTI ZA DANAS I ZA SUTRA – strukturne reforme**

4. SUOČAVANJE ZA PROBLEMIMA NEZAPOSLENOSTI I SOCIJALNIM POS LJEDICAMA KRIZE

- **A) Mobilizacija rada za rast obuhvata
sljedeće mjere:**
 - a) revizija mehanizma „podešavanja” plata u
svim državama članicama (*wage-setting
mechanisms*)**
 - b) Podsticanje zaposlenosti, posebno mladih**
 - c) Zaštita ranjivih kategorija stanovništva**

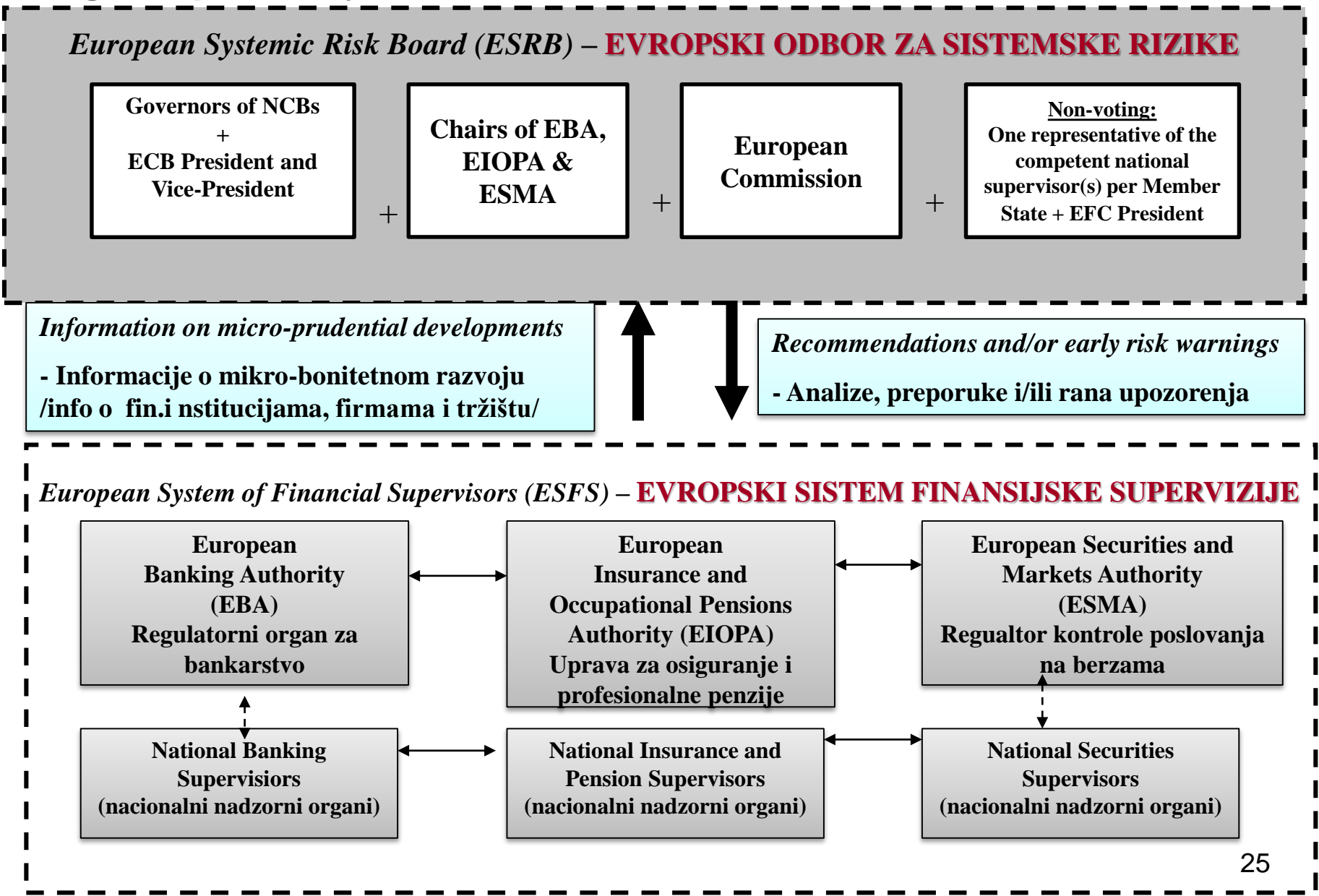
5. MODERNIZACIJA JAVNE ADMINISTRACIJE

Instrumenti zajedničkog nadzora i obezbjeđenja finansijske stabilnosti – ka “BANKARSKOJ UNIJI”

1. Evropski odbor za sistemske rizike (ESRB) 2011, za nadzor finansijskog sistema EU, kao i tri evropska tijela za nadzor tržišta (nadzor na berzama – ESMA), bankarskog sektora (EBA), kao i osiguravajućih kompanija i penzionih fondova (EIOPA). ESRB može vršiti finansijski nadzor, prikupljati informacije o finansijskim sistemima, nadgledati upravljanje, analizirati sistemski rizik, i na bazi ukupnog nadzora, pripremati **upozorenja i preporuke** za mjere opreza (sastanci Borda ESRB održavaće se najmanje četiri puta godišnje).
- **29. okt. 2013 – usvojene dvije regulative o kreiranju novih nadležnosti ECB u superviziji komercijalnih banaka zemalja EMU i osnivanju jedinstvenog instituta supervizije – **European single supervisory mechanism, SSM /BANKING AUTHORITY/**: BANKING UNION will includes a single rulebook for all banks in Europe, common deposit protection and a single bank resolution mechanism!**

NOVA ARHITEKTURA EVROPSKOG SISTEMA FINANSIJSKE SUPERVIZIJE

1. Single supervisory mechanism/SSM, since 4.11.2014. for all banks in EA!

Bankarska unija (BU)

- BU je važan komplement EMU i zajedničkog tržišta, koja usaglašava odgovornost supervizije, rješenja i fin.podršku na nivou za banke širom Eurozone, koje se moraju pridržavati istih pravila.
- BU obuhvata:
 1. **JEDINSTVENI MEHANIZAM SUPERVIZIJE** (the Single Supervisory Mechanism, **SSM**), 2013, prvi stub BU
 2. Sveobuhvatnu procjena banaka i stres test
 3. **JEDINSTVENI SISTEM ZA RJEŠAVANJE** - the Single Resolution Mechanism (**SRM**), 2014, drugi stub BU – Odbor (Single Resolution board, SRB) je osnovan kao nezavisna agencija od 2015.g. Koja inicira pokretanje procedura za prevenciju kraha banaka, u saradnji sa nacionalnim autoritetima u državama članicama. SRB upravlja sa posebnim Fondom (Single resolution fund) koji pomaže bankama u problemima
 4. **NOVE EVROPSKE DIREKTIVE** o zahtjevanom minimumu kapitala banaka i drugi propisi.
 5. Dalje jačanje Bankarske unije se pregovara. BU nije pristupila SE i₂₆ UK. Sve zemlje osim UK (konačno i Švedska..)